

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ, ЯКІ СТРАЖДАЮТЬ ВІД РОСІЙСЬКОЇ ВОЄННОЇ АГРЕСІЇ

Єргієва Н. О.

студентка 1 р.н. ОР магістр
спеціальності 231 «Соціальна робота», ФПСР

Керівник: Варнава У. В.

к. психол. н., доц. кафедри соціальної роботи ФПСР

З початку 2014 року Україна опинилася у стані конфлікту з Росією, яка охопила анексію Криму Росією у березні 2014 року. Внаслідок конфлікту подальший розвиток подій призвів до тяжких гуманітарних наслідків, сотень тисяч вимушених переселенців та тисяч загиблих. Виникли серйозні проблеми у всіх сферах життя країни. Не виключенням стала і вся система освіти. Люди які вирішили переїхати в іншу частину країни та продовжувати своє життя, незважаючи на безліч спостережень та душевних переживань, знов стикнулися з травмою минулого на початку 2022 року. А кожна ланка державного устрою намагається продовжити підтримувати функціонування країни на рівні, що забезпечить ефективність у всіх сферах діяльності.

Відповідно до листа Міністерства освіти і науки України «Про забезпечення психологічного супроводу учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні» держава бачить одним із важливих пріоритетів в діяльності закладів освіти – забезпечення психологічної стійкості учасників освітнього процесу, які страждають від російської воєнної агресії. На сьогоднішній день перед освітянами постає багато завдань, пов'язаних із знаннями у психології і виокремлює багато нових викликів та цілей перед викладачами закладів освіти і перед системою освіти в цілому. [2]

При аналізі сучасної літератури, варто виокремити складові психологічної стійкості особистості, яка включає кілька основних аспектів:

Адаптивність: схильність схилитися до змін та нових умов (навіть до таких умов навчання як повітряна тривога, навчання у незручних місцях у сховищах, тощо), швидко пристосовуватися до них та знаходити рішення для вирішення проблем що виникають в освітньому процесі.

Оптимізм: позитивне ставлення до життя та впевненість у своїх силах, навіть у важких звичках. Оптимістично налаштовані люди зазвичай покращують перепони як виклики та можливості для зростання людини. Особливо це яскраво видно коли діти весело грають у бомбосховищах та розповідають як вина не боялися та були сильними та сміливими.

Впевненість у собі: віра у свої здібності та поінформованість своїх сильних сторін, що допомагає приймати жорсткі рішення. Для дітей, нажаль, це проявляється у дорослих рішеннях які вони приймають у тих обставинах у яких опиняються.

Саморегуляція: вміння контролювати свої емоції, прагнення об'єктивності, а чи не піддаватися паніці чи спалахам гніву. Це дозволяє виховувати ясність та приймати рішення. Для дітей особливо важлива якість, яка може додати як впевненість, так і покращити навички адаптації.

Соціальна підтримка: наявність відносин з іншими людьми, які можуть запропонувати емоційну підтримку, поради чи допомогу у важких звичках. Саме соціальна підтримка є у багатьох напрямках може відчути кожна дитина: це і підтримка однокласників, і підтримка вчителів та адміністрації, це підтримка батьків (дзвінки батькам), це і підтримка держави та ці заходи які фінансуються і просуваються у сучасному освітньому просторі.

Психологічна стійкість може бути розвинена та укріплена через практику та навчання. Це необхідна кваліфікація, яка допомагає нам краще впоратися з життєвими проблемами та зростанням особистого зростання та споживання.

Найголовнішою метою при цьому постає питання розвитку особистості кожного учня в контексті освітнього процесу та створення умов безпечного розвитку. Саме задля цього Міністерство у співпраці з партнерами проводить онлайн-вебінари та інші заходи щодо застосування сучасного науково-обґрунтованого підходу в наданні психологічної допомоги дітям, які пережили психотравмуючі події на війні.

Здатність людини справлятися з труднощами, стресом під впливом війни за умови збереження емоційної рівноваги та продовження ризику можна лише через мінімізацію впливу та ефективному доланні наслідків.

В системі освіти важливим на наш погляд постає наступні заходи [1]:

- розвиток емоційного інтелектуально: допомога дитині сприймати та розуміти свої емоції, а також навчитися керувати ними. Це включає вміння розпізнавати емоції інших людей та вільно спілкуватися з ними, реагувати на стрес повітряної тривоги;

- підтримка та емоційний зв'язок з дорослими школьниками (на кшталт наставництво) та учителями;

- розвиток позитивного самопочуття: допомога собі та іншим дітям у розвитку позитивного ставлення до себе та впевненості у своїх збідностях;

- дослідження на навчання стратегіям вирішення проблем що виникають під впливом стресу;

- створення мотивації до самоконтролю та доланню проблем.

В цей буремний час Міністерство науки і освіти пропонує:

- надання психологічних послуг в режимі 24/7,
- налагодити взаємодію з учасниками освітнього процесу за допомогою інформаційно – комунікаційних технологій,

- проводити консультування через електронний «Кабінет психолога/соціального педагога», що створені на вебсайтах закладів освіти;

- здійснювати інформаційну підтримку щодо джерел консультування, куди саме можна звернутися, розмістивши повідомлення у месенджер Facebook–сторінки, чат Telegram–каналу тощо.

Сьогодні всі учасники освітнього процесу більш, ніж будь–коли раніше, потребують психологічної підтримки і допомоги, що вимагає подальшого дослідження питання та визначення способів, які допоможуть всім учасникам освітнього процесу, не тільки учням. [3]

Література

1. Babiak O., Sytnik S., Zharovska O., Kondratieva I., Smokova L., & Varnava U. (2023). Emotional Intelligence of Schoolchildren in the Educational Process. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*, 14(1), 14–29. <https://doi.org/10.18662/brain/14.1/404>
2. Лист МОН України № 1/3737–22 «Про забезпечення психологічного супроводу учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні» від 29 березня 2022 р. URL: <https://goo.su/SQE6>
3. Варнава У. В. Психологическое сопровождение спортсменов при подготовке к соревнованиям 2015р. URL: <http://surl.li/ivfbt>